

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

OSEBNA OKOLIŠČINA: ZDRAVSTVENO STANJE

- 1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 1.2 Priporočila Zagovornika
- 1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 1.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 1.5 Izobraževanje in ozaveščanje

Osebne okoliščine so tiste prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Osebne okoliščine, ki jih določa Zakon o varstvu pred diskriminacijo so:

SPOL

NARODNOST

RASA ALI ETNIČNO POREKLO

JEZIK

VERA ALI PREPRIČANJE

INVALIDNOST

STAROST

SPOLNA USMERJENOST, SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ

DRUŽBENI POLOŽAJ

PREMOŽENJSKO STANJE

IZOBRAZBA

ZDRAVSTVENO STANJE

NOSEČNOST IN/ ALI STARŠEVSTVO

DRŽAVLJANSTVO

KRAJ BIVANJA ALI STALNO PREBIVALIŠČE

ZAKONSKI STAN ALI DRUŽINSKI STATUS

DRUGE OSEBNE OKOLIŠČINE

VSE ALI VEČ OSEBNIH OKOLIŠČIN HKRATI

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov glede osebne okoliščine zdravstvenega stanja

Zagovornik v letu 2022 ni izvajal ocen diskriminatornosti predpisov glede osebne okoliščine zdravstvenega stanja.

1.2 Priporočila Zagovornika glede osebne okoliščine zdravstvenega stanja

Zagovornik v letu 2022 ni izdal priporočil glede osebne okoliščine zdravstvenega stanja.

ZAGOVORNIK IZPOSTAVLJA

51. člen Ustave Republike Slovenije
(pravica do zdravstvenega varstva)

Vsakdo ima pravico do zdravstvenega varstva pod pogoji, ki jih določa zakon.
Zakon določa pravice do zdravstvenega varstva iz javnih sredstev.
Nikogar ni mogoče prisiliti k zdravljenju, razen v primerih, ki jih določa zakon.

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj zaradi osebne okoliščine zdravstvenega stanja

! Božičnica, vezana na prisotnost delavca na delovnem mestu, pomeni diskriminacijo zaradi zdravstvenega stanja

Zagovornik je leta 2022 v več primerih ugotovil diskriminacijo pri izplačevanju poslovne uspešnosti oziroma božičnice, ko so delodajalci kot merilo za način izračuna božičnice upoštevali odsotnost z dela zaradi zdravstvenega stanja (bolniškega staleža) ali starševstva (materinski ali očetovski dopust, dopust za nego otroka). V teh primerih so delodajalci izplačilo nižali za tiste zaposlene, ki so bili na bolniškem ali starševskem dopustu. V primerih je Zagovornik ugotovil bodisi posredno bodisi neposredno diskriminacijo, odvisno od tega, kako so bila merila za izračun izplačila določena. Če so se merila neposredno nanašala na bolniško ali starševsko odsotnost, je ugotovil neposredno diskriminacijo. Če so bila na videz nevtralna, glede na osebne okoliščine zaposlenega in so se nanašala na odsotnost na splošno, je ugotovil posredno obliko diskriminacije. V enem primeru je podjetje diskriminatorno ureditev odpravilo že med samim postopkom, trije primeri pa so še v obravnavi pred Upravnim sodiščem. (Odločbe št. **0700-13/2022/11** z dne 30. 11. 2022, **0700-62/2021/14** z dne 29. 8. 2022, **0700-5/2021/9** z dne 31. 1. 2022, **0700-26/2021/18** z dne 7. 7. 2022).

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora glede osebne okoliščine zdravstvenega stanja

! Določanje meril za izplačilo božičnice

Zagovornik je opravil več svetovanj v zvezi z merili za določitev višine nagrade za poslovno uspešnost. Strankam je povedal, da je na to temo izdal več odločb. Pozval jih je, naj sum diskriminacije prijavijo in trditve podkrepijo s čim več dokazi. V letu 2022 je Zagovornik odprl številne postopke ugotavljanja diskriminacije pri božičnicah ([0702-307/2021](#), [0702-308/2021](#), [0702-309/2021](#), [0702-311/2021](#), [0702-315/2021](#), [0702-316/2021](#), [0702-319/2021](#), [0702-1/2022](#), [0702-4/2022](#), [0702-6/2022](#), [0702-10/2022](#), [0702-24/2022](#), [0702-67/2022](#), [0702-69/2022](#)).

Neodobritev zdravljenja v tujini na željo posameznika

Na Zagovornika se je obrnil posameznik z multiplo sklerozo. Navedel je, da je diskriminiran, ker mu niso odobrili zdravljenja v tujini. Pojasnil je, da zdravstveni sistem v Sloveniji nudi samo zdravljenje, ki v najboljšem primeru zgolj zavira napredovanje bolezni, bolezn pa ne zdravi. Slabšanje stanja ga je prisililo v iskanje zdravljenja v tujini. Rešitev je našel v presaditvi krvotvornih matičnih celic v Rusiji. Vložil je vlogo za odobritev zdravljenja v tujini, ki pa je bila zavržena, prav tako pritožba. Pristojni organ je v omenjenih odločbah zavzel stališče, da do zdravljenja v Rusiji ni upravičen, saj v Sloveniji niso bile izčrpane vse možnosti zdravljenja. Stranka meni, da sta odločbi nezakoniti in nepravilni ter kršita načelo enakosti. Pojasnjuje, da je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije svojo odločitev temeljil na dveh terciarnih ustanovah v Sloveniji, ki sta podali negativno mnenje na podlagi tega, da »še ni dovolj bolan«, da bi bil upravičen do edine učinkovite metode zdravljenja, ki jo znanost trenutno pozna. Zagovornik je stranki pojasnil, da je pristojen zgolj za ravnanja diskriminacije, torej ravnanja, pri katerih gre za vprašanje slabše obravnave posameznika zaradi določene osebne okoliščine. V konkretni zadevi ni razvidna diskriminatorska obravnava, temveč gre za vprašanje priznanja pravice do zdravljenja v tujini ([0702-303/2021](#)).

1.5 Izobraževanje in ozaveščanje glede osebne okoliščine zdravstvenega stanja

Oskrba oseb, ki živijo s hivom, v domovih starejših občanov

Predstavniki Zagovornika se je 16. junija 2022 kot eden izmed predavateljev udeležil izobraževanja zaposlenih v domovih starejših občanov in izvajalcev oskrbe na domu o obravnavi oseb, ki živijo s hivom. Izobraževanje je organiziralo Društvo Legebitra v sodelovanju z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje. Sestavljeno je bilo iz medicinskih in nemedicinskih tem s področja zgodovine in sodobnih dosežkov zdravljenja oseb, ki živijo s hivom, kakovosti njihovega življenja, problemov stigmatizacije in diskriminacije ter varstva osebnih podatkov.